

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบล
ปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**Political Participation of People in Local Government of Pran Buri Subdistrict
Municipality, Pran Buri District, Prachuap Khiri Khan Province**

นันทิชา ทรายศรี

Nanticha Praysri

ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Public Administration Term Paper in Urban and Rural

Community Development and Administration

Phetchaburi Rajabhat University

2554

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อภาคนิพนธ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาล
 ตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ผู้เขียน นางสาวนันทิชา พรายศรี
สาขาวิชา การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท

อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ศิริธนาวงศ์)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุเทพ ลีมอรุณ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ศิริธนาวงศ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์มยุรี วัดแก้ว)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้นับภาคนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรช เผือกบัวขาว)
 บัณฑิตศึกษา
 ศูนย์จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อภาคินพนธ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบล
ปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้เขียน นางสาวนันทิษา พรายศรี สาขาวิชา การบริหาร
และพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 2) เปรียบเทียบ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบลปราณบุรี จำแนกตาม
สถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล
ปราณบุรี จำนวน 370 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่
โดยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบล
ปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงาน
ของเทศบาลตำบล ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการในเทศบาลตำบล
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมกับเทศบาลตำบล ในด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดร่วมกับ
เทศบาลตำบล ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบล

2. เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีส่วนร่วมทางการเมือง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และ
การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

Term Paper Title : Political Participation of People in Local Government of Pran Buri Subdistrict Municipality, Pran Buri District, Prachuap Khiri Khan Province **Author :** Miss Nanticha Praysri
Major : Urban and Rural Community Development and Administration **Year :** 2011

Abstract

The purposes of this study were to : 1) determine level of political participation of people in local government of Pran Buri Subdistrict Municipality, Pran Buri District, Prachuap Khiri Khan Province and 2) compare political participation of people in local government of Pran Buri Municipality based on their personal status. The samples were 370 people randomly drawn from those who legalized had rights to vote in Pran Buri Municipal area. A five-scale rating questionnaire was used for data collection. The data were analyzed with statistical methods for percentage, mean, and standard deviation, t-test, F-test and Scheffé comparison.

The research results were as follows :

1. The political participation of people in local government of Pran Buri Municipality, Pran Buri District, Prachuap Khiri Khan Province was at a high level on the whole; ranging from the higher mean score as the participation in monitoring the administration, participation in perception the administration, of the municipality participation in making decision, participation in brainstorming of municipality and participation in operation of the municipality respectively.
2. When comparing the political participation of people in local government of Pran Buri Municipality, Pran Buri District, Prachuap Khiri Khan Province based on their personal status, it was found that educational level, occupation, monthly income and being group members yielded different political participation significantly at 0.05 level. However, gender, age, period of living in the area, and receiving political information and news did not yield any significant different political participation.

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ ศิริธนาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุเทพ ลีมอรุณ ประธานกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์มยุรี วัดแก้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอยแนะนำ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำภาคนิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ผู้เขียนขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาให้

ขอขอบพระคุณนายญาณพิพัทธ์ โกมลพันธุ์ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค ประจวบคีรีขันธ์ จ.อ.นิคม พิมพังค์ษา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทับสะแก และนางเอมอร ธีรานูวรรตน์ หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านทุ่งประดู่ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญอนุเคราะห์ตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย และกรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำ ในการทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณนายกเทศมนตรีตำบลปราณบุรีและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการดำเนินการ วิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ ความมีคุณค่า ประโยชน์ และความดีของภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอขอบแต่ เรืออากาศโทสุรชา บางท่าไม้ บิดา นางสุกัญญา ชนะชัย ครูชำนาญการ คศ.2 มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและช่วยเหลือผู้เขียนตลอดมาหากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องด้วยประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

นันธิชา พรายศรี

มกราคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(12)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	9
แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	15
การมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	22
บทบาทหน้าที่และการบริหารของเทศบาล.....	29
ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลปรางมนูรี.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53

การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิจัย.....	56
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครอง ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	60
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	66
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	84
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
การอภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	96
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	108
ประวัติผู้เขียน.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	อำนาจหน้าที่หรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามฐานะของเทศบาล..... 33
2.2	อำนาจหน้าที่ ที่เลือกปฏิบัติตามฐานะของเทศบาล..... 34
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์..... 51
4.1	จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 57
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม และรายด้าน 60
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการในเทศบาลตำบล..... 61
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดร่วมกับเทศบาลตำบล..... 62
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมกับเทศบาลตำบล..... 63
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบล..... 64
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบล.. 65
4.8	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางมุนี อำเภอปรางมุนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามเพศ..... 66

4.17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับเทศบาลตำบลจำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ.....	75
4.18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ.....	76
4.19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	77
4.20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ,..	78
4.21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการในเทศบาลตำบล จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ.....	79
4.22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	80
4.23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการในเทศบาลตำบล จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ.....	81
4.24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน.....	82

- 4.25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ 83
ประชาชนในการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง.....

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2.1 โครงสร้างเทศบาลตาม พ.ร.บ.เทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546.....	32